

softball a baseball

VLADIMÍR ŠŮŠ

- technika
- herní situace
- pravidla

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout s portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umisťování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takovéto sdílení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

Copyright © Grada Publishing, a.s.

Na obálce je fotografie Jana Koukala

Vladimír Süß

Softball a baseball

Vydala Grada Publishing a.s.
U Průhonu 466/22, Praha 7, Holešovice
obchod@gradapublishing.cz, www.grada.cz
tel. +420 220 386 401, fax: +420 220 386 400
jako svou 1662. publikaci

© Grada Publishing a.s., 2003

Odpovědná redaktorka Magdaléna Jimelová
Grafická úprava Jiří Pros
Ilustrace Zdenka Marvanová
Fotografie na obálku Pavel Prachař
Sazba Jan Šístek
Návrh obálky Trilabit s.r.o.
Grafická úprava obálky Jiří Pros
Počet stran 116
První vydání, Praha 2003
Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a. s.
Husova ulice 1881, Havlíčkův Brod

ISBN 80-247-0658-X (tištěná verze)
ISBN 978-80-247-6012-4 (elektronická verze ve formátu PDF)
© Grada Publishing, a.s. 2011

► Úvod	9
Charakteristika baseballu a softballu	10
Historie baseballu a softballu	10
Vznik organizovaného baseballu a softballu u nás	11
► Názvosloví a používané zkratky	13
Seznam a význam zkratk	17
► Výklad pravidel softballu a baseballu	19
Základní principy obou pálkovacích her	19
Rozdíly mezi softballem a baseballlem	19
Hrací prostor	20
Hřiště	20
Mety	20
Vybavení hráčů	22
Vybavení polářů	22
Vybavení pálkařů	22
Družstva	24
Pravidla pro posouzení správnosti odpalu	24
Pravidla pro nadhoz	26
Nadhoz v softballu	27
Nadhoz v baseballu	27
Posuzování nadhozů	29
Pravidla pro vyautování útočníků	31
Vyautování pálkaře	31
Vyautování běžců	32
Kdy uznat bod při třetím autu ve směně	32
Rozdíly v pravidlech fastpitch a slowpitch softballu	33
► Útok	36
Útočné herní dovednosti	36
Odpal	36
Ulejkva	40
Nabíhaný odpal	46
Clonění	47
Herní činnosti běžícího pálkaře	48
Pravidla omezující činnost běžícího pálkaře	48

Herní činnosti běžce	50
Startovní postavení v softballu	50
Startovní postavení v baseballu	51
Běh z první mety na druhou	52
Běh ze druhé mety na třetí	54
Běh ze třetí mety na domácí	56
Útočné herní kombinace	57
Sebeobětovací ulejkva	57
Krádež mety	57
Nátlaková hra	58
Odpal a běh	58
► Obrana	60
Obranné herní dovednosti	60
Sřeh	60
Chytání	61
Hody	66
Zabíhání	73
Vnitřní polaři	74
Specifické dovednosti vnitřních polářů	74
Nadhazovač a zadák	76
Postavení a činnost v poli	78
Nadhazování v softballu	80
Nadhazování v baseballu	83
Další vnitřní polaři	86
Vnější polaři	89
► Herní činnosti jednotlivých hráčů	93
► Řešení vybraných herních situací	95
Obrana proti odpalům do vnitřního pole	95
Obrana proti ulejkám	97
Obrana proti odpalům do vnějšího pole	99
Obrana proti krádeži	99
Pick off	101
► Komunikace mezi hráči	104
Komunikace v obraně	104
Verbální komunikace	104
Neverbální komunikace	105

Komunikace v útoku	106
Řízení hry před nadhozem	106
Řízení hry v průběhu roze hry	106
► Vedení utkání a jeho průběh	108
Příprava před utkáním	108
Stav a kvalita hřiště	108
Rozhodčí	109
Soupeř	109
Herní strategie	111
Pálkařské pořadí	111
V průběhu utkání	112
Hodnocení utkání	113
► Použitá literatura	114

Úvod

V současné době se ve světě hraje několik typů **páلكovacích her**. Některé z nich jsou rozšířené po celém světě, jiné se hrají pouze v určité oblasti. Mezi nejrozšířenější páلكovací hry na světě patří baseball a softball. Oba sporty byly zařazeny do programu Olympijských her, hrají se na celém americkém kontinentu v karibské oblasti, v Asii, Austrálii i v Evropě.

Baseball je asi nejznámější mužská páلكovací hra na světě, oblíbená zejména díky médii sledované profesionální soutěži (MLB) v USA a v Kanadě. Je také velmi populární na Kubě, ze které pocházejí i poslední olympijští vítězové. Profesionální soutěž se hraje i v Japonsku. České družstvo se na posledním Mistrovství Evropy umístilo na šestém místě.

Na rozdíl od baseballu hrají **softball** muži i ženy. Ve světě se pod názvem softball skrývají dvě podobné sportovní hry – **fastpitch softball** a **slowpitch softball**. V principu jsou téměř totožné, liší se především provedením nadhozu. Pravidla slowpitch softballu jsou více uzpůsobena rekreačnímu pojetí tím, že není povolen rychlý nadhoz a muži a ženy tak mohou hrát společně. Naproti tomu je fastpitch softball svou povahou hra spíše sportovní. Další rozdíly v pravidlech těchto dvou variant softballu uvádíme v kapitole věnované pravidlům.

Na OH hrají softball pouze ženy, a to od roku 1996, kdy zvítězily hráčky USA, stejně jako na následující olympiádě v roce 2000. Ke světové špičce patří, kromě družstva USA, týmy Austrálie, Číny, Japonska a Kanady. V Evropě hrají prim, stejně jako v baseballu, družstva Itálie a Nizozemí. České softballistky obsazovaly pravidelně třetí místa za těmito družstvy. Na posledních dvou mistrovstvích Evropy skončily druhé. V mužském softballu dominují ve světě družstva Nového Zélandu, Kanady, USA a Japonska. V Evropě patří k absolutní špičce družstva Nizozemí, Dánska a České Republiky. Družstvo ČR obsadilo na posledních třech Mistrovstvích Evropy první místo.

Nejstarší sportovní páلكovací hrou je **kriket**. Je tradiční hrou v Anglii a v zemích britského impéria, velmi oblíbená je také v Pákistánu, Austrálii a na Novém Zélandu. Ve střední Evropě, s výjimkou Francie, se tato sportovní hra v podstatě nehraje vůbec. K páلكovacím hrám patří také **pasepalló**, neboli finský baseball. Hraje se pouze ve Finsku a jedná se o velmi rychlou páلكovací hru, která nenašla uplatnění v jiných zemích. V některých částech Polska se hraje **piłka palantowa**, která je v podstatě jistým upraveným druhem softballu.

Charakteristika baseballu a softballu

Softball je sportovní hra pálkovacího typu, která vznikla koncem minulého století na základě úprav pravidel baseballu. V základních principech se softball s baseballlem shodují, softball je však méně náročný na prostor a vybavení, je vhodnější pro začátečníky a rekreační sportovce, protože je bezpečnější. Jeho další výhodou – v porovnání s baseballlem – je, že jej mohou hrát muži i ženy. Softball i baseball jsou týmové sportovní hry, ve kterých však na výsledek utkání mohou mít větší vliv individuální výkony hráčů, než týmový herní výkon. Dominance individuálního výkonu v obraně se může týkat nadhazovače a zadáka, ale i oni musí spolupracovat s ostatními hráči, aby mohlo dojít ke správnému vyřešení herních situací, k zisku bodu a k vítězství v utkání. Stejně jako u jiných týmových sportovních her nelze podceňovat vztahy v týmu a celkový přístup všech hráčů.

Repertoár herních činností a způsobů jejich provedení v softballu a v baseballu není příliš široký, zato však je nutné zvládnout je perfektně. Jedná se o házení a chytání míče, odpalování a rychlý běh s okamžitým zastavováním a případným novým startem. Zdánlivě složitá pravidla nejsou obtížná, jakmile hráči pochopí smysl hry.

Z pohledu kondiční náročnosti v softballovém ani v baseballlovém utkání nedosahují hráči z hlediska energetické spotřeby maximálního zatížení. Důvodem je pravidelné střídání činností prováděných s vysokou intenzitou s činnostmi, jejichž intenzita je podprůměrná.

Historie baseballu a softballu

Kolem roku 1300 hráli angličtí venkovští mlékaři hru **Stool Ball**, nazývající se podle stoliček, které používali místo met a běhali kolem nich, když se trefili holí do míčku. V 18. století studenti vyměnili stoličky za jakési kolíky zaražené do země a nazvali tuto zábavu **Goal Ball**. Ve stejné době se také poprvé objevuje slovo **Base-Ball**, které uvádí i *Little Pretty Pocketbook* vydaná v Americe roku 1762.

Podoba hry, která překročila Atlantik právě do Spojených států, byla známa spíše pod názvy jako **Rounders**, **Town Ball** nebo **Boston Ball**. Teprve později se ustálil pojem **Baseball**. Roku 1845 Alexander Cartwright sestavil standardizovaná pravidla, z nichž se některá zachovala dodnes, první utkání podle nových pravidel se hrálo 19. června 1846. Postupem času se obliba této hry v Americe stupňovala. V roce 1876 byla ustanovena Národní liga profesionálních baseballových klubů, v zájmu oficiálnosti utkání začala najímat placené rozhodčí a vytvořila jakýsi

management vedení doposud velmi jednoduše organizovaných klubů. Nedlouho nato byla založena konkurenční Americká liga opírající se zejména o venkov. Samozřejmě vznikaly a zanikaly i další soutěže a ligy, ale pouze National League a American League dosáhly takové popularity a síly, která jim dovolila přežít ostrou konkurenci. V současnosti obě společně tvoří tzv. Major League (Hlavní ligu), která je obklopena přízní milionů fanoušků z celého světa.

Není pochyb o tom, že baseball dosáhl největšího rozvoje právě v Severní Americe, v dnešní době však můžeme mluvit o jeho šíření a postupu do celého světa. Pravidelnou soutěž pořádá, podle údajů organizace Major League International z roku 1992, šedesát osm zemí. V roce 1995 bylo registrováno už 99 stálých a 3 nestálí členové International Baseball Asociation. Progresivní trend byl zaznamenán i v olympijském hnutí. Jako ukázkový sport se baseball představil celkem sedmkrát na Olympijských hrách, v Barceloně v roce 1992 se již rozdaly první sady medailí. Největšího rozvoje mimo USA a Kanadu dosáhl baseball ve státech Dálného východu (Korea, Tchajwan a především Japonsko) a Střední Ameriky (Portoriko, Dominikánská Republika, Kuba, Nikaragua, Kostarika a Venezuela). V Evropě patří k nejlepším hráči Itálie a Nizozemska.

Počátky softballu najdeme na konci 19. století, kdy vzniká jako průpravná hra v tělocvičně pro potřeby baseballových hráčů, pro účely tréninku v tělocvičně bylo nutno zmenšit hřiště, zvětšit míč a zkrátit pálku. Tato průpravná hra, známá pod názvem **indoor-outdoor**, se však příliš nerozšířila. Do roku 1920 neexistují jednotná pravidla ani jednotný název (**softbaseball**, **playgroundball**, **baseball for women** a podobně). Ke sjednocení pravidel a prvnímu veřejnému turnaji v softballu dochází v roce 1930. První mezinárodní turnaj byl uspořádán při příležitosti světové výstavy v Chicagu v roce 1933 a v této době se začal používat název **softball**. V roce 1952 byla založena ISF – International Softball Federation. Od roku 1965 se pravidelně pořádají Mistrovství světa pro ženy, od roku 1966 pro muže.

Vznik organizovaného baseballu a softballu u nás

Koncem 19. století byly v Čechách pátkovací hry mezi mládeží velmi oblíbené – např. velký pasák. Kromě pasáka byly v oblíbě drobné pátkovací hry jako barborky, špaček, apod. S rozvojem sportovních her začátkem 20. století (fotbal, házená, basketbal) nastává na území ČR pozvolný úpadek pátkovacích her, ačkoliv se objevuje **playgroundball** a organizace YMCA vydává v roce 1926 v Praze jeho první pravidla. Ve 30. letech se v Brně hraje Brněnská liga v baseballu a z této